

Kirke- og undervisningsdepartementet.

Jnr. 701 A. 1943.

Oslo, 5. mars 1943.

108606
Reg

Til NS tillitsmenn.

På det kirkelige rådmøte på Oslo slott den 27. januar d. å. ble det trukket opp retningslinjer for den videre behandling av de kirkelige problemer.

Disse retningslinjer bygger på den kjensgjerning at det politiske skille i vårt folk i dag faktisk også skiller presteskap og kirkefolk i to leirer. På et møte i Oslo i juli f. å. oppnevnte de fra-trådte biskoper en såkalt «midlertidig kirkeledelse» som leder for den del av den norske kirkes presteskap og den del av kirkefolket som stiller seg i opposisjon til vårt noværende statsstyre og venter på en engelsk-amerikansk-sovjetrussisk seier.

Kirkedepartementet vil i tiden framover se det som sin hovedoppgave å vareta de lojale presters og den lojale del av kirkefolkets interesser.

Hva *de lojale prester* angår, vil departementet yte dem all mulig støtte, slik at de som ønsker å utføre sitt arbeid i menigheten i et korrekt og et med skrift og bekjennelse overensstemmende forhold til øvrighet og statsstyre, også får den nødvendige beskyttelse mot illegale prester som av «den midlertidige kirkeledelse» sendes inn i disse menigheter for å framkalle splid og uenighet.

Departementet vil sette alt inn på å få samtlige prostier lojalt betjent. Det blir da i en rekke tilfeller nødvendig å la to, tre og gjerne flere prostier bestyre av samme prost. Vedkommende prost vil få i oppdrag å stå i nøye kontakt med menighetsrådene i de av illojale prester betjente menigheter. Prostene vil også så vidt mulig foreta reiser til de enkelte menigheter for å være best mulig orientert innen sitt tilsynsområde. På disse reiser vil det bli holdt gudstjenester i tilsynsområdets kirker og utført kirkelige handlinger for det lojale kirkefolk.

Det vil være av betydning om partiets tillitsmenn vil gjøre kjent for våre kamppeller som bor i menigheter som betjenes av illojale prester at de i god tid henvender seg til menighetsrådets formann når en kirkelig handling, og da særlig brudevigsel, ønskes utført av en lojal prest. Menighetsrådets formann vil da henvende seg til prosten eller biskopen som så vidt mulig vil besørge anmodningen etterkommet. Biskopene vil også så langt deres tid tillater det, ved reiser søke å komme i kontakt med de lojale prester, det lojale kirkefolk og med menighetsrådene.

Hva *de illojale prester* angår, vil det, alt tatt i betraktning, tjene partiets interesser best at en *overser dem* mest mulig. Det viser seg allerede nå at kirkefolket etter hvert blir trett av politiske taler og opplesning av politiske kommunikeer i kirkene. Erfaring har vist at det ofte skader partiet mer ved å gripe inn i slike tilfeller enn ved ganske rolig å overse det hele.

På det kirkelige rådmøte ble følgende retningslinjer vedtatt hva de illojale prester angår: «Embetsprester som rettsstridig nekter å oppfylle en rekke av de plikter, som påhviler dem så lenge de ikke lovlig er løst fra sine embeter, gir ved denne sin holdning staten rett til på sin side — så lenge embetsmannen vedblir sin misligholdelse av embetsplikten — å nekte embetsmannen utøvelsen av de rettigheter som tilligger embetet.

Kirkedepartementet vil anvende denne statens rett i den utstrekning den norske kirkes sanne interesser tilsier, idet man herunder også vil kunne anvende en individuell bedømmelse.

Tilligger det embetet prestegard, avgjør Kirkedepartementet hvorvidt, for hvilken tid og på hvilke vilkår vedkommende embetsmann skal få fortsette bruken og beboelsen av garden.

For så vidt embetsmannen ikke i sin forkynnelse eller ved opplesning av kommunikeer eller på annen måte søker å frambringe eller å holde vedlike en opprørsk holdning overfor NS eller

statsstyret, kan menighetsrådet tillate embetsmannen å bruke kirken. Det bør om nødvendig treffes den ordning at kirkebøkene føres av menighetsrådets formann eller en annen som menighetsrådet bemyndiger. Kirkebokføreren får også biskopens autorisasjon til å utferdige attester. I den anledning blir å foreta den nødvendige lovendring i N. L. 2-8-7 og den kirkelige lønningslovs § 27.

Etter hvert som departementet har anledning til det, vil de misligholdte embeter bli besatt med lojale prester.

Da det ved en hensynløs propaganda for en del er lykket for kirkeopposisjonen å oppskremme de religiøse kretser innen vårt folk til å tro at Nasjonal Samlings maktovertagelse har bragt kristendommens beståen i det norske folk i fare, vil det være av den aller største betydning at de brede lag innen folket får anledning til å falle til ro. De kirkelige problemer må derfor i denne tid behandles med mest mulig forsiktighet og toleranse. Dette er også grunnen til at Kirkedepartementet i en rekke tilfeller ikke griper in overfor de streikende presters misbruk av kirkene til statsfientlig propaganda.

Ministerpresidenten har i sin tale den 1. februar d. å. på ny gitt klar beskjed om partiets og statsstyrets forhold til kristendom og kirke.

Tiden er nå inne til en mer positiv behandling av kirkesituasjonen. Det er viktigere å slå ring om de lojale prester og yte dem all mulig støtte, også ved å møte opp ved deres gudstjenester, enn å gripe inn overfor de illojale prester. Det er viktigere å tilgodese det lojale kirkefolk innen de illojalt betjente menigheter, enn å fjerne illojale prester fra deres stilling og distrikt uten å ha lojale prester å sette i stedet. Derved gir en bare motparten våpen i hende til å hevde at NS og statsstyret hindrer prester i å forkynne Guds ord.

Til den positive behandling av kirkesituasjonen hører ikke minst i presse, foredrag og samtaler med den enkelte å få det norske kirkefolk til å forstå at den virkelige fare for kristendom og kirke er en sovjetrussisk seier i den pågående krig, og at det beste vern mot faren fra øst er et samlet folk om Vidkun Quisling som sin fører.

R. Skancke.

Sigmund Feyling.